

UCHWAŁA nr 235/2019
Senatu Uniwersytetu Opolskiego
z dnia 21 listopada 2019 r.

**w sprawie: wytycznych dla opracowania programów studiów
na kierunkach prowadzonych w Uniwersytecie Opolskim**

Na podstawie na podstawie **art. 28 ust. 1 pkt 11** ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz.U. z 2018 r., poz. 1668 z późn. zm.), w związku z **art. 268 ust. 2** ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. *Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz.U. z 2018 r., poz. 1669 z późn. zm.) oraz **§ 25 ust. 1 pkt 11** Statutu Uniwersytetu Opolskiego (Uchwała nr 198/2016-2020 Senatu Uniwersytetu Opolskiego z dnia 9 maja 2019 r.) – *Senat Uniwersytetu Opolskiego* uchwała, co następuje:

§ 1

Wprowadza się wytyczne dla opracowania programów studiów na kierunkach prowadzonych w Uniwersytecie Opolskim, zgodne z postanowieniami ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz.U. z 2018 r., poz. 1668 z późn. zm.), ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. *o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji* (Dz.U. z 2018 r., poz. 2153 z późn. zm.), Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. *w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji* (Dz.U. z 2018 r., poz. 2218 z późn. zm.) oraz Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. *w sprawie studiów* (Dz.U. z 2018 r., poz. 1861 z późn. zm.):

- 1) Wytyczne w sprawie przebiegu prac, terminów i wymaganej dokumentacji stanowiące podstawę do podjęcia uchwał w sprawie programów studiów na kierunkach prowadzonych w Uniwersytecie Opolskim stanowią załącznik nr 1 do niniejszej Uchwały;
- 2) Wytyczne do projektowania programów studiów stanowią załącznik nr 2 do niniejszej Uchwały.

§ 2

Uchyła się Uchwałę nr 47/2016-2020 Senatu Uniwersytetu Opolskiego z dnia 25 maja 2017 r. w sprawie wprowadzania programów kształcenia kierunków studiów w Uniwersytecie Opolskim

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem uchwalenia.

Przewodniczący Senatu
Uniwersytetu Opolskiego

Prof. dr hab. Marek Masnyk

**Wytyczne w sprawie przebiegu prac, terminów i wymaganej dokumentacji
stanowiące podstawę do podjęcia uchwał w sprawie programów studiów
na kierunkach prowadzonych w Uniwersytecie Opolskim**

§ 1

Zalecenia ogólne

1. Studia w Uniwersytecie Opolskim są prowadzone według programów studiów. Programy studiów spełniają warunki określone w przepisach powszechnie obowiązującego prawa.
2. Program studiów, składający się ze zgodnego z Polską Ramą Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego opisu spójnych efektów uczenia się, przygotowuje koordynator kierunku.
3. Harmonogram studiów zawiera:
 - 1) wykaz przedmiotów z podziałem na semestry, formy zajęć w ramach każdego przedmiotu (wykład, ćwiczenia, konwersatorium, seminarium, laboratorium itd.);
 - 2) praktyki zawodowe;
 - 3) liczbę godzin dydaktycznych (za jedną godzinę obliczeniową uznaje się 45 min) dla każdej formy zajęć;
 - 4) formę zaliczenia (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny);
 - 5) przypisaną przedmiotom i praktykom liczbę punktów ECTS.
4. Zaliczenie bez oceny powinno być stosowane wyłącznie wtedy, gdy zajęciom nie przypisano punktów ECTS lub weryfikacja efektów uczenia się związana jest tylko z aktywnością na zajęciach.
5. Harmonogram studiów określa czas ich trwania, łączną liczbę punktów ECTS potrzebną do uzyskania dyplomu ukończenia studiów oraz inne wymagania, niezbędne do zaliczania kolejnych semestrów.
6. Program studiów dla określonego kierunku studiów, poziomu i profilu obejmuje efekty uczenia się, opis procesu prowadzącego do uzyskania zakładanych efektów uczenia się oraz liczbę punktów ECTS przypisanych do zajęć (harmonogram studiów), zgodne z charakterystykami pierwszego stopnia określonymi w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz.U. z 2018 r., poz. 2135 z późn. zm.) oraz charakterystykami drugiego stopnia określonymi w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 wyżej wskazanej ustawy:
 - 1) dla kwalifikacji na poziomie 6 Polskiej Ramy Kwalifikacji – w przypadku studiów pierwszego stopnia;
 - 2) dla kwalifikacji na poziomie 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji – w przypadku studiów drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich.

- 7.** Określone w programie studiów efekty uczenia się uwzględniają efekty w zakresie znajomości języka obcego:
 - 1)** w przypadku studiów pierwszego stopnia – na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego;
 - 2)** w przypadku studiów drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich – na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego (w tym słownictwo specjalistyczne dla studiowanej dyscypliny/dyscyplin).
- 8.** Dla studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera efekty uczenia się zawierają również pełny zakres efektów dla studiów, umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich, zawartych w charakterystykach drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz.U. z 2018 r., poz. 2153 z późn. zm.) tj. Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz.U. z 2018 r., poz. 2218 z późn. zm.).
- 9.** Projekt programu studiów uzgadniany jest z koordynatorami kierunków instytutów, które zatrudniają prowadzących przedmioty z danej dyscypliny i zaopiniowany pozytywnie przez radę instytutu i uczelnianego koordynatora ds. ECTS. Na studiach o profilu praktycznym harmonogram studiów uwzględnia specyfikę organizacji pracy zakładu, w którym praktyka się odbywa.
- 10.** Na wniosek Rektora Senat UO, po zasięgnięciu opinii organu samorządu studenckiego, ustala program studiów. Taki sam tryb obowiązuje przy wprowadzaniu zmian do programów studiów.
- 11.** Program studiów dopuszcza prowadzenie wybranych przedmiotów w języku obcym. Przedmioty obowiązkowe mogą być prowadzone w języku obcym, jeżeli wynika to ze specyfiki danego kierunku studiów lub gdy prowadzone są także w języku polskim.
- 12.** Obowiązujące od 1 października programy studiów muszą być zatwierdzone nie później niż do końca maja danego roku i podane do wiadomości studentom i pracownikom przez koordynatora kierunku.
- 13.** Dokumenty, o których mowa w § 1 tworzy koordynator kierunku po uprzednim uzyskaniu zgody Rektora na rozpoczęcie prac nad programem studiów. Wniosek kierowany do Rektora powinien zawierać podstawowe informacje o kierunku studiów (Tabela 1) wraz z uzasadnieniem utworzenia programu studiów. Dla usprawnienia prac przy przygotowaniu i uchwalaniu programu studiów można powołać zespół ds. programów kształcenia, któremu przewodniczy dziekan. Projekt programu studiów musi uzyskać akceptację uczelnianego koordynatora ds. ECTS, a następnie opiniuje go samorząd studencki. Projekt programu studiów zatwierdza Prorektor ds. kształcenia i studentów po zaopiniowaniu przez zespół rektorski właściwy ds. kształcenia, a następnie uchwała Senat.
- 14.** W przypadku nowych kierunków studiów, zgodę na tworzenie kierunku wydaje Rektor, jeżeli utworzenie kierunku studiów nie wymaga pozwolenia ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego. Dotyczy to studiów na kierunku przyporządkowanym do dyscypliny albo dyscypliny wiodącej (w przypadku

przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny), w której uczelnia posiada kategorię naukową A+, A, lub B+ lub zawierającej się w dziedzinie, w której Polska Komisja Akredytacyjna wydała pozytywną ocenę kompleksową (z wyłączeniem studiów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela). W pozostałych przypadkach po zatwierdzeniu projektu programu studiów przez Senat, decyzję o powołaniu kierunku podejmuje minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego.

§ 2

Zmiany w programach studiów

1. W celu doskonalenia programu studiów koordynator kierunku może dokonywać w nim zmian z zastrzeżeniem **§ 2 ust. 2-5**.
2. W ciągu roku akademickiego koordynator kierunku, w szczególnych przypadkach, może dokonać niewielkich korekt w harmonogramie studiów. Korekta winna uzyskać pozytywną opinię rady instytutu oraz akceptację dziekana i rektora.
3. W programie studiów utworzonym na podstawie pozwolenia ministra można dokonywać zmian łącznie do 30% ogólnej liczby efektów uczenia się określonych w programie studiów aktualnym na dzień wydania tego pozwolenia.
4. Zmiany programu studiów wymagają zatwierdzenia przez senat uczelni z zastrzeżeniem **§ 1 ust. 10**. Dotychczasowa nazwa kierunku nie może być zmieniona.
5. Zmiany w programach studiów mogą być wprowadzane z początkiem nowego cyklu kształcenia, z wyjątkiem zmian w doborze treści kształcenia przekazywanych studentom w ramach zajęć, uwzględniających najnowsze osiągnięcia naukowe, artystyczne lub związane z działalnością zawodową, koniecznych do usunięcia nieprawidłowości stwierdzonych przez Polską Komisję Akredytacyjną i dostosowania programu studiów do zmian w powszechnie obowiązujących przepisach, które mogą być wprowadzane w trakcie cyklu kształcenia. Zmiany w programach studiów wprowadzane w trakcie cyklu kształcenia są udostępniane w BIP na stronie podmiotowej Uczelni co najmniej na miesiąc przed rozpoczęciem semestru, którego dotyczą.

§ 3

Harmonogram prac

1. Kierunki, których powołanie wymaga zgody ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego:
 - 1) 30 listopada roku kalendarzowego poprzedzającego dwa lata rozpoczęcia rekrutacji, upływa termin złożenia do Rektora wniosku o zgodę na rozpoczęcie prac nad programami studiów nowych kierunków,
 - 2) 30 kwietnia roku kalendarzowego poprzedzającego rok rozpoczęcia rekrutacji upływa termin złożenia w rektoracie pełnej dokumentacji nowego kierunku studiów po zaakceptowaniu programu studiów przez uczelnianego koordynatora ds. ECTS.
2. Kierunki, których powołanie nie wymaga zgody ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego:
 - 1) 30 listopada roku kalendarzowego poprzedzającego rok rozpoczęcia rekrutacji upływa termin złożenia do Rektora wniosku o zgodę na rozpoczęcie prac nad programami studiów nowych kierunków

3. 15 marca upływa termin złożenia w rektoracie programów studiów, w których wprowadzono zmiany, po zaakceptowaniu zmian przez uczelnianego koordynatora ds. ECTS.
4. Jeżeli tworzony kierunek jest przyporządkowany w całości lub części do dyscypliny, w której Uczelnia prowadzi już kierunek studiów, albo nazwa jest zbliżona do istniejących, wnioskodawca dołącza pisemne porozumienie między zainteresowanymi instytutami.
5. Wnioski niepełne lub złożone po terminach, o których mowa w § 3 nie będą rozpatrywane.
6. Senat Uniwersytetu Opolskiego ustala programy studiów na kierunkach prowadzonych w Uniwersytecie Opolskim.
7. Zarządzenie Rektora Uniwersytetu Opolskiego o utworzeniu studiów przesyła się w terminie miesiąca od dnia jej podjęcia ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego i Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

§ 4

Dokumenty tworzone przez koordynatorów kierunków

Wykaz dokumentów programu studiów

1. Ogólna charakterystyka prowadzonych studiów

- 1) podstawowe informacje o kierunku zgodnie z tabelą 1,
- 2) koncepcja kształcenia tj. ogólne cele kształcenia oraz możliwości zatrudnienia (typowe miejsca pracy) i kontynuacji kształcenia przez absolwentów studiów, w tym:
- 3) wskazanie związku studiów ze strategią Uczelni,
- 4) wskazanie potrzeb społeczno-gospodarczych utworzenia studiów oraz zgodności efektów uczenia się z tymi potrzebami,
- 5) przyporządkowanie kierunku do dyscypliny lub dyscyplin, do których odnoszą się efekty uczenia się, ze wskazaniem dyscypliny wiodącej
- 6) uzasadnienie utworzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu,
- 7) opis działań na rzecz doskonalenia programu studiów oraz zapewniania jakości kształcenia (prowadzenie – w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia – systematycznych działań mających na celu ocenę i doskonalenie programu kształcenia, w szczególności w kontekście potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym rynku pracy),
- 8) w przypadku wniosku o pozwolenie na utworzenie studiów o profilu ogólnoakademickim, opis prowadzonej działalności naukowej w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów,
- 9) wymagania wstępne – opis kompetencji oczekiwanych od kandydata ubiegającego się o przyjęcie na studia,
- 10) opis warunków prowadzenia studiów oraz sposobu organizacji i realizacji procesu prowadzącego do uzyskania efektów uczenia się, w tym:
 - wykaz nauczycieli akademickich oraz innych osób, proponowanych do prowadzenia zajęć zawierający:
 - imiona i nazwisko oraz numer PESEL (lub w przypadku jego braku serię i numer dokumentu potwierdzającego tożsamość) – informacja przygotowywana przez dyrektorów jednostek UO,

- informacje o zatrudnieniu nauczyciela akademickiego w uczelni albo terminie podjęcia przez niego zatrudnienia w uczelni, ze wskazaniem, czy Uczelnia stanowi lub będzie stanowić dla niego podstawowe miejsce pracy,
- w przypadku nauczyciela akademickiego informacje o kompetencjach, w tym dorobku dydaktycznym, naukowym lub artystycznym wraz z wykazem publikacji lub opis doświadczenia zawodowego w zakresie programu studiów, a w przypadku innej osoby – informacje potwierdzające posiadanie kompetencji i doświadczenia pozwalających na prawidłową realizację zajęć, z tym że:
 - pracownicy zatrudnieni na stanowiskach badawczo-dydaktycznych mogą prowadzić przedmioty, których zagadnienia, ujęte w kartach przedmiotów, zgodne są z ich dorobkiem naukowym lub/i ostatnio uzyskanym stopniem czy tytułem naukowym powiązanych z prowadzonymi badaniami,
 - pracownicy zatrudnieni na stanowiskach dydaktycznych mogą prowadzić przedmioty, których zagadnienia, ujęte w kartach przedmiotu, zgodne są z ich wykształceniem, dorobkiem naukowym lub/i doświadczeniem dydaktycznym,
- planowany przydział i wymiar zajęć dla nauczycieli akademickich oraz innych osób, proponowanych do prowadzenia zajęć, uwzględniający liczbę godzin zajęć przydzielonych nauczycielowi akademickiemu zatrudnionemu w uczelni jako podstawowym miejscu pracy a także zajęć kształtujących umiejętności praktyczne w przypadku studiów o profilu praktycznym lub zajęć związanych z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w przypadku studiów o profilu ogólnoakademickim,
- przewidywaną liczbę studentów,
- opis infrastruktury niezbędnej do prowadzenia kształcenia, w tym opis laboratoriów, pracowni, sprzętu i wyposażenia (w zakresie przewidzianym w programie studiów od dnia rozpoczęcia prowadzenia zajęć na tym kierunku),
- opis możliwości korzystania z zasobów bibliotecznych obejmujących literaturę zalecaną na tym kierunku studiów oraz z elektronicznych zasobów wiedzy, w szczególności z Wirtualnej Biblioteki Nauki i Cyfrowej Wypożyczalni Publikacji Naukowych Academica,
- zapewnienie studentom odbywania praktyk zawodowych przewidzianych w programie kształcenia (kopie porozumień z pracodawcami albo deklaracji pracodawców w sprawie przyjęcia określonej liczby studentów na praktyki).

2. Efekty uczenia się

- 1)** tabela odniesień kierunkowych efektów uczenia się do charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 PRK; w przypadku studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera tabela powinna zawierać również odniesienie kierunkowych efektów uczenia się do charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich (Tabela 2),
- 2)** w ramach kierunku studiów uczelnia może prowadzić kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu (np. nauczyciela, lekarza) jeżeli spełnia warunki określone w przepisach wydanych na podstawie art. 68 ustawy tj. program studiów uwzględnia standardy kształcenia przygotowujące do wykonywania zawodu zgodnie z obowiązującymi rozporządzeniami.

UWAGA

1. W przypadku, gdy uczelnia prowadzi na danym kierunku i poziomie kształcenia studia o profilach ogólnoakademickim i praktycznym, opis zakładanych efektów uczenia się sporządza się odrębnie dla każdego profilu.
2. W przypadku, gdy uczelnia prowadzi na danym kierunku, poziomie i profilu kształcenia studia w formie stacjonarnej i niestacjonarnej, proces kształcenia umożliwia uzyskanie takich samych efektów uczenia się na każdej z tych form studiów.
3. Zajęcia na studiach stacjonarnych są prowadzone odrębnie od zajęć na studiach niestacjonarnych.

3. Opis realizacji programu studiów

- 1) opis poszczególnych zajęć lub grupy zajęć, wraz przypisaniem do nich kierunkowych efektów uczenia się i treści programowych zapewniających uzyskanie tych efektów oraz liczby punktów ECTS z pokazaniem sposobu jej wyznaczenia, zgodnie z zasadami systemu ECTS; w przypadku studiów o profilu praktycznym również opis zajęć kształtujących umiejętności praktyczne (prowadzonych w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej i w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów) – informacje zawarte w kartach przedmiotów (tzw. sylabus; jego treść musi zostać zamieszczona w USOSweb),
- 2) wymiar, zasady i formę odbywania praktyk oraz liczbę punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach tych praktyk,
- 3) opis sposobu weryfikacji i oceny efektów uczenia się z odniesieniem do konkretnych zajęć lub grup zajęć w trakcie całego cyklu kształcenia – informacje zawarte w kartach przedmiotów,
- 4) harmonogram studiów, z zaznaczeniem zajęć podlegających wyborowi przez studenta (Tabela 3),
- 5) sumaryczne wskaźniki charakteryzujące program studiów (Tabela 4).

4. Wyjaśnienia i uzasadnienia

- 1) sposób wykorzystania wzorców międzynarodowych,
- 2) sposób uwzględnienia wniosków z analizy monitorowania karier studentów i absolwentów,
- 3) sposób uwzględnienia wniosków z analizy zgodności zakładanych efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy,
- 4) sposób wykorzystania wniosków z ocen nauczycieli akademickich dokonywanych przez studentów,
- 5) udokumentowanie – dla studiów stacjonarnych – że co najmniej połowa punktów ECTS objętych programem studiów jest uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów,
- 6) udokumentowanie, że program studiów umożliwia studentowi wybór zajęć w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów,
- 7) wykazanie, w przypadku programu studiów dla kierunku o profilu praktycznym, że program studiów obejmuje zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów,
- 8) wykazanie, w przypadku programu studiów dla kierunku o profilu ogólnoakademickim, że program studiów obejmuje zajęcia związane

z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których został przyporządkowany kierunek studiów, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów,

- 9) wykazanie, że program studiów uwzględnia udział studentów w zajęciach przygotowujących do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności (w przypadku profilu ogólnoakademickiego),
- 10) wykazanie, że program studiów obejmuje kształcenie z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość w wymiarze nie większym niż 50% liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów,
- 11) sposób współdziałania z interesariuszami zewnętrznymi (np. lista osób spoza wydziału biorących udział w pracach programowych lub konsultujących projekt programu studiów),
- 12) działania w zakresie zapobiegania plagiatom i ich wykrywania.

Tabela 1. Podstawowe informacje o kierunku studiów

a. Nazwa kierunku studiów
b. Poziom kształcenia
c. Profil kształcenia
d. Forma studiów
e. Liczba punktów ECTS konieczna do uzyskania kwalifikacji (tytułu zawodowego)
f. Liczba semestrów
g. Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwenta
h. Przyporządkowanie do dyscyplin (procentowo)
i. Dyscyplina wiodąca (<i>w przypadku przyporządkowania kierunku do więcej niż 1 dyscypliny</i>)
j. Język, w jakim odbywa się kształcenie

Tabela 2. Odniesienie kierunkowych efektów uczenia się do charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 PRK

**OPIS KIERUNKOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ
DLA KIERUNKU STUDIA STOPNIA
Cykl dydaktyczny**

Objaśnienie oznaczeń:

K (przed podkreślnikiem) – kierunkowe efekty uczenia się

W – kategoria wiedzy

U – kategoria umiejętności

K (po podkreślniku) – kategoria kompetencji społecznych

P6S - charakterystyka drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji – poziom 6 (studia I stopnia)

WG - kategoria wiedzy, zakres i głębia – kompletność perspektywy poznawczej i zależności

WK - kategoria wiedzy, kontekst – uwarunkowania, skutki

UW - kategoria umiejętności, wykorzystanie wiedzy – rozwiązywane problemy i wykonywane zadania

UK - kategoria umiejętności, komunikowanie się – odbieranie i tworzenie wypowiedzi, upowszechnianie wiedzy w środowisku naukowym i posługiwanie się językiem obcym

UO - kategoria umiejętności, organizacja pracy – planowanie i praca zespołowa

UU - kategoria umiejętności, uczenie się – planowanie własnego rozwoju i rozwoju innych osób

KK - kategoria kompetencji społecznych, oceny – krytyczne podejście

KO - kategoria kompetencji społecznych, odpowiedzialność – wypełnianie zobowiązań społecznych i działanie na rzecz interesu publicznego

KR - kategoria kompetencji społecznych, rola zawodowa – niezależność i rozwój etosu

Symbol	Kierunkowe efekty uczenia się	Odniesienie do charakterystyk drugiego stopnia PRK
WIEDZA		
K_W01		P6S_WG
K_W02		P6S_WK
UMIEJĘTNOŚCI		
K_U01		P6S_UW
K_U02		P6S_UK
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_K01		P6S_KK
K_K02		P6S_KO

Tabela 3. Harmonogram studiów

Kierunek studiów:

Poziom kształcenia:

Profil kształcenia:

Forma studiów:

Cykl dydaktyczny:

kod przedmiotu	nazwa przedmiotu	forma zaliczenia	ogólna liczba godzin/pkt. ECTS					liczba godzin i punktów ECTS w semestrze																																		
								semestr I*					semestr II					semestr III					semestr IV					semestr V					semestr VI									
			suma	W*	K	L	S	ECTS	W	K	L	S	ECTS	W	K	L	S	ECTS	W	K	L	S	ECTS	W	K	L	S	ECTS	W	K	L	S	ECTS									
A. PRZEDMIOTY PODSTAWOWE																																										
	1																																									
	2																																									
	3																																									
	4																																									
	5																																									
B. PRZEDMIOTY KIERUNKOWE																																										
	1																																									
	2																																									
	3																																									
	4																																									
	5																																									
	6																																									
	7																																									
	8																																									
	9																																									
	10																																									
C. PRZEDMIOTY KIERUNKOWE DO WYBORU / MODUŁ W ZAKRESIE																																										
	1																																									
	2																																									
	3																																									
D. INNE PRZEDMIOTY OBOWIĄZKOWE																																										
	1																																									
	2																																									
	3																																									
RAZEM																																										

Legenda

W-wykład

K-konwersatorium

L-laboratorium

S-seminarium

*tabelę należy dostosować do harmonogramów studiów poszczególnych kierunków (m.in. w zakresie form zajęć, liczby semestrów)

Tabela 4. Sumaryczne wskaźniki charakteryzujące program studiów

a) łączna liczba godzin zajęć	
b) procentowy udział liczby punktów ECTS w łącznej liczbie punktów ECTS dla każdej z dyscyplin – w przypadku programu studiów dla kierunku przyporządkowanego do więcej niż jednej dyscypliny*	
c) łączna liczba punktów ECTS jaką student uzyskuje w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia*	
d) łączna liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje w ramach zajęć z zakresu nauk podstawowych, do których odnoszą się efekty uczenia się	
e) liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych (w wymiarze nie mniejszym niż 5 punktów ECTS – w przypadku kierunków studiów przypisanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne)*	
f) liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje w ramach zajęć wybieranych (w wymiarze nie mniejszym niż 30% punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów)*	
g) łączna liczba punktów ECTS, którą student musi zdobyć, realizując moduły kształcenia oferowane w formie zajęć ogólnouczeniowych lub na innym kierunku studiów*	
h) łączna liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje w ramach zajęć kształtujących umiejętności praktyczne (w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów) – w przypadku programu studiów dla kierunku o profilu praktycznym*	
i) łączna liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje w ramach zajęć związanych z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach do których został przyporządkowany kierunek studiów (w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów) – w przypadku programu studiów dla kierunku o profilu ogólnoakademickim*	
j) łączna liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość (w wymiarze nie większym niż 50% liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów)*	

(*wykazane w tabeli wartości powinny mieć dołączone uzasadnienie)

Wytyczne do projektowania programów studiów

§ 1

Czas trwania studiów z przypisanymi punktami ECTS

1. Studia stacjonarne licencjackie (pierwszego stopnia) trwają co najmniej 6 semestrów, a do ich ukończenia student jest obowiązany uzyskać minimum 180 punktów ECTS.
2. Studia stacjonarne inżynierskie (pierwszego stopnia) trwają co najmniej 7 semestrów, a do ich ukończenia student jest obowiązany uzyskać minimum 210 punktów ECTS.
3. Studia stacjonarne drugiego stopnia trwają od trzech do pięciu semestrów, a do ich ukończenia student jest obowiązany uzyskać minimum 90 punktów ECTS.
4. Jednolite stacjonarne studia magisterskie trwają od 9 do 12 semestrów, a student jest obowiązany uzyskać 300 punktów ECTS w przypadku studiów trwających 9 albo 10 semestrów lub 360 punktów ECTS w przypadku studiów trwających 11 albo 12 semestrów.
5. Studia niestacjonarne mogą trwać dłużej niż odpowiednie studia stacjonarne.

§ 2

Ustalenia dla zajęć ogólnouczeniowych

1. W programach studiów należy wprowadzić:
 - 1) zajęcia z wychowania fizycznego na studiach stacjonarnych I stopnia i jednolitych studiach magisterskich w wymiarze 60 godzin, kończące się zaliczeniem bez oceny, którym nie przypisujemy punktów ECTS (w dwóch kolejnych semestrach: tj. drugim i trzecim, po 30 godzin).

Dla studentów, którzy ze względów zdrowotnych nie mogą uczestniczyć w zajęciach sportowych Studium Wychowania Fizycznego i Sportu zorganizuje zajęcia zastępcze dostosowane do ich stanu zdrowia. Szczegółową organizację zajęć z wychowania fizycznego określają zarządzenia Rektora;
 - 2) zajęcia z lektoratów języków obcych na studiach pierwszego stopnia i jednolitych magisterskich (stacjonarnych), w wymiarze 120 godzin, kończących się egzaminem na poziomie B2, którym przypisujemy 7 punktów ECTS (realizacja w dwóch kolejnych semestrach po 60 godzin, pierwszy kończy się zaliczeniem z oceną i student otrzymuje 3 punkty ECTS, drugi zaliczeniem z oceną i egzaminem, za które student otrzymuje 3 + 1 punkty ECTS; punkty ECTS dopisujemy odpowiednio w semestrach czwartym i piątym). Na studiach drugiego stopnia i wyższych latach jednolitych studiów magisterskich (stacjonarnych), zajęcia w języku obcym z zakresu specjalistycznego słownictwa dla danej dyscypliny (w języku obcym studiowanym w ramach lektoratu), w wymiarze 30 godzin (2 punkty ECTS, egzamin na poziomie B2+), – zalecana jest kontynuacja nauki języka obcego, który był zakończony egzaminem na poziomie B2 podczas studiów I stopnia, na odpowiednich

studiach niestacjonarnych wymiar godzin ustala się na poziomie: studia pierwszego stopnia i jednolite magisterskie – 72 godziny (i 7 punktów ECTS dopisanych do semestrów jak na odpowiednich studiach stacjonarnych), studia drugiego stopnia (magisterskie) i wyższe lata jednolitych studiów magisterskich – 18 godzin i 2 punkty ECTS (realizacja jak na odpowiednich studiach stacjonarnych);

Szczegółową organizację zajęć z lektoratów języków obcych określają zarządzenia Rektora,

- 3)** zajęcia z technologii informacyjnej (na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych I stopnia i jednolitych magisterskich) w wymiarze co najmniej 30 godzin, za które student uzyskuje 2 punkty ECTS. Zgodnie z treścią Ustawy (tekst jednolity, Dz. U. 2018.2135) w sprawie charakterystyk drugiego stopnia zajęcia powinny obejmować treści kształcenia z zakresu zaawansowanych technik informatyczno-komunikacyjnych;
- 4)** szkolenie z bezpieczeństwa i higieny pracy (BHP), szkolenie biblioteczne oraz szkolenie z zakresu ochrony własności intelektualnej. Organizację szkoleń określają odpowiednie zarządzenia Rektora.
- 5)** zajęcia poszerzające wiedzę z dziedziny nauk humanistycznych (na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych I i II stopnia), za które student otrzymuje co najmniej 2 punkty ECTS - dotyczy kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż nauki humanistyczne;
- 6)** zajęcia poszerzające wiedzę z dziedziny nauk społecznych (na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych I i II stopnia), za które student otrzymuje co najmniej 3 punkty ECTS - dotyczy kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż nauki społeczne;
- 7)** kierunki studiów przyporządkowane do dyscyplin w dziedzinie nauk humanistycznych realizują zajęcia z dziedziny nauk społecznych w wymiarze co najmniej 5 punktów ECTS; kierunki przyporządkowane do dyscyplin w dziedzinie nauk społecznych realizują zajęcia z dziedziny nauk humanistycznych w wymiarze co najmniej 5 punktów ECTS;
- 8)** zajęcia poszerzające wiedzę z dziedziny nauk humanistycznych i wiedzę z dziedziny nauk społecznych student może zrealizować w ramach kursów zmiennych ogólnouczelnianych; koordynator kierunku wyraźnie określa w programie kształcenia sposób realizacji w/w zajęć;
- 9)** kursy zmienne ogólnouczelniane, co najmniej jeden w semestrze (od drugiego semestru), poszerzające wiedzę studentów o inne dyscypliny niż dyscyplina wiodąca danego kierunku studiów – którym przypisuje się 2 punkty ECTS;
- 10)** możliwość wyboru przez studenta modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% punktów ECTS;
- 11)** wyraźny podział wskazujący, które treści kształcenia zalicza się do treści podstawowych i kierunkowych z łącznym wymiarem godzin i punktów ECTS,
- 12)** w przypadku kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim – uwzględnienie w procesie kształcenia badań naukowych prowadzonych w dziedzinie nauki lub sztuki związanej z kierunkiem studiów oraz

zapewnienie studentom tego kierunku co najmniej przygotowania do prowadzenia badań:

a) w przypadku studiów pierwszego stopnia – wprowadzenia do badań naukowych – semestr 4, w wymiarze co najmniej 45 godzin laboratorium lub seminarium, 4 punkty ECTS,

b) w przypadku studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich – udziału w badaniach naukowych: badania naukowe – laboratorium lub seminarium, właściwe dla kierunku studiów w wymiarze co najmniej 60 godzin i 5 punktów ECTS;

13) mając na uwadze umiędzynarodowienie procesu kształcenia (art. 242, ust. 1, pkt 5 ustawy z dnia 20 lipca 2018 Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce; Dz.U. 2018.1668 z późn. zm.) wprowadza się kursy w języku obcym nowożytnym (w dyscyplinie innej niż wiodąca dla kierunku studiów), w minimalnym wymiarze godzin i punktów ECTS:

a) studia I° i jednolite magisterskie, stacjonarne: 30 godzin/ 2 pkt. ECTS (po realizacji lektoratów),

b) studia I° i jednolite magisterskie, niestacjonarne: 18 godzin/ 2 pkt. ECTS (po realizacji lektoratów),

c) studia II°, stacjonarne: 15 godzin/ 1 pkt ECTS (w ostatnim semestrze),

d) studia II°, niestacjonarne: 9 godzin/ 1 pkt ECTS (w ostatnim semestrze),

14) w programach studiów przygotowujących do wykonywania zawodów zdefiniowanych w art. 68 ust. 1 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2018.1668 z późn. zm.) uwzględnia się odpowiednie dla kierunku standardy kształcenia;

15) kształcenie nauczycieli w zakresie dydaktyki szczegółowej jest realizowane zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela i wewnętrznymi aktami prawnymi Uniwersytetu Opolskiego.

§ 3

Praktyki zawodowe

1. Program studiów określa szczegółowe zasady i formy odbywania praktyk, uwzględniając odrębne przepisy dla poszczególnych uprawnień zawodowych, a w szczególności:

1) wskazuje cel praktyk,

2) przewiduje właściwy wymiar praktyk, we właściwych dla danego kierunku i specjalności przedsiębiorstwach, instytucjach, placówkach oświatowych i innych zakładach pracy,

3) zawiera stosowne umowy pomiędzy uczelnią a jednostką przyjmującą studentów UO.

2. Cele, program i terminy realizacji praktyk powinny być właściwie wkomponowane w proces kształcenia.

3. Minimalny wymiar praktyk:

1) dla studiów o profilu ogólnoakademickim pierwszego stopnia wynosi:

a) na studiach technicznych i kształcących inżynierów: 4 tygodnie (5 punktów

- ECTS),
b) na pozostałych kierunkach studiów: 3 tygodnie (4 punkty ECTS),

- 2)** dla studiów o profilu praktycznym:
a) pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich: co najmniej 6 miesięcy (40 punktów ECTS),
b) drugiego stopnia – przynajmniej 3 miesiące (20 punktów ECTS)

W programach studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, np. lekarza, nauczyciela uwzględnia się wymiar praktyk zawarty w standardach kształcenia (zgodnie z treścią art. 68 ustawy);

- 4.** Tydzień praktyk obejmuje wymiar godzin równy 30.

§ 4 **Proces dyplomowania**

Wprowadza się zasady przyznawania punktów ECTS w procesie przygotowania pracy dyplomowej:

- 1)** W przypadku studiów drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich, a w przypadku studiów pierwszego stopnia, o ile przewiduje to program, warunkiem przystąpienia do egzaminu dyplomowego jest pozytywna ocena pracy dyplomowej.
- 2)** Praca dyplomowa jest samodzielnym opracowaniem określonego zagadnienia naukowego lub artystycznego lub dokonaniem artystycznym prezentującym ogólną wiedzę i umiejętności studenta związane ze studiami na danym kierunku studiów, poziomie i profilu kształcenia oraz umiejętności samodzielnego analizowania i wnioskowania.
- 3)** Pracę dyplomową może stanowić w szczególności praca pisemna, opublikowany artykuł, praca projektowa, w tym projekt i wykonanie programu lub systemu komputerowego, oraz praca konstrukcyjna, technologiczna lub artystyczna.
- 4)** Uczelnia (promotor) jest obowiązana do sprawdzania pisemnych prac dyplomowych przed egzaminem dyplomowym z wykorzystaniem Jednolitego Systemu Antyplagiatowego (JSA) prowadzonego przez ministra do spraw szkolnictwa wyższego.
- 5)** Na studiach licencjackich student otrzymuje jednorazowo w semestrze szóstym 10 punktów ECTS za przygotowanie do egzaminu dyplomowego i/lub przygotowanie pracy dyplomowej.
- 6)** Na studiach inżynierskich student otrzymuje jednorazowo w semestrze siódmym 15 punktów ECTS za przygotowanie do egzaminu dyplomowego i/lub pracy dyplomowej (projektu inżynierskiego).
- 7)** Na jednolitych studiach magisterskich i studiach drugiego stopnia, student otrzymuje jednorazowo w ostatnim semestrze 20 punktów ECTS za przygotowanie do egzaminu dyplomowego i/lub pracy dyplomowej.
- 8)** W przypadku jednosemestralnej praktyki na studiach pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich o profilu praktycznym, realizowanej w ostatnim semestrze, wskazane jest uwzględnienie w programie studiów realizacji pracy dyplomowej w zakładzie pracy, w którym odbywa się praktyka.
- 9)** W semestrze poprzedzającym przygotowanie do pracy dyplomowej czy projektu inżynierskiego, koordynator kierunku może wprowadzić przedmioty bloku magisterskiego, inżynierskiego czy licencjackiego, których wymiar godzinowy

i punkty ECTS muszą wyrażać nakład pracy studenta. Zajęcia proseminaryjne można realizować jednorazowo w semestrze poprzedzającym seminarium dyplomowe.

§ 5

Wymiar godzinowy

Górną granicę wymiaru godzin dla kierunków, dla których istnieją standardy kształcenia, ustala się na poziomie w nich określonym. W przypadku wprowadzania nowych kierunków kształcenia, poziom ten ustala się na poziomie:

- a) dziedzina nauk humanistycznych (1800 I°/800 II°),
- b) dziedzina nauk inżynieryjno-technicznych (2200 I°/1000 II°),
- c) dziedzina nauk medycznych i nauk o zdrowiu – zgodnie ze standardami dla poszczególnych kierunków,
- d) dziedzina nauk rolniczych (2200 I°/1000 II°),
- e) dziedzina nauk społecznych (2000 I°/800 II°/2700 – jednolite magisterskie, w tym nauki prawne 2400),
- f) dziedzina nauk ścisłych i przyrodniczych (2200 I°/1000 II°),
- g) dziedzina nauk teologicznych (3200 świecka/3500 kapłańska),
- h) dziedzina sztuki (2200 I°/1000 II°),
- i) studia inżynierskie/magisterskie po inżynierskich (2500/900),
- j) kształcenie w zakresie języka obcego (2000 I°/800 II°),
- k) kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela – godziny zajęć modułu nauczycielskiego stanowią dodatkowy wymiar godzin dla kierunku (dotyczy studiów stacjonarnych i niestacjonarnych),
- l) na kierunkach niestacjonarnych limit ten ustala się na poziomie 60% w stosunku do liczby godzin na studiach stacjonarnych.